

European Commission. (2021b, November). European Research Area Policy Agenda — Overview of actions for the period 2022–2024. https://research-and-innovation.ec.europa.eu/system/files/2021-11/ec_rtd_era-policy-agenda-2021.pdf

ТЕРМІНОЛОГІЧНЕ БАЧЕННЯ КОНЦЕПТУ СПРАВЕДЛИВОСТІ В ОСВІТІ

**Олена Локшина, д. пед. н., проф.,
член-кореспондент НАПН України**
Інститут педагогіки НАПН України
м. Київ, Україна

Метою дослідження є аналіз термінологічного поля наукової проблеми справедливості в освіті. Дослідження є теоретичним. Ключовими методами обрано аналіз, порівняння, синтез.

Основні результати дослідження. Розкрито актуальність концепту справедливості для освітніх систем ЄС. У Стратегічній рамці для європейського співробітництва у галузі освіти і навчання на шляху до Європейського освітнього простору та за його межами (2021–2030) стратегічним пріоритетом № 1 до 2030 року визначено «Підвищення якості, справедливості, інклюзивності та успішності освіти і навчання для всіх».

Справедливість в освіті як стратегічний орієнтир Рамки розглядається в одному термінологічному полі з рівністю та інклюзивністю. «Рівність» фокусується на забезпеченні учнів однаковими освітніми можливостями впродовж усього часу навчання.

Концепт справедливості розуміється як рівність можливостей, передбачає рівний доступ до освітніх програм незалежно від життєвих обставин учнів, а також рівне ставлення до всіх учнів незалежно від їхнього соціального статусу. Важливо, що широке визначення справедливості стосується не лише номінально рівних прав доступу та просування в рамках системи освіти (тобто однакових прав для всіх), але й цілеспрямованих заходів і прав, які покращують доступ та просування по освітніх сходинках, навіть якщо вони суперечать принципу номінальної рівності (тобто передбачають особливі права/можливості зарезервовані лише для певних категорій людей). Тобто, «справедливість» як наступний рівень рівності, фокусується на наданні додаткових можливостей учням зі спеціальними потребами для вирівнювання їхнього прогресу.

Зроблено висновок, що справедливість розглядається ЄС ключовою умовою, що має забезпечити система освіти для розвитку талантів та реалізації потенціалу особистості незалежно від соціального походження. В європейському освітньому просторі справедливість визначається як ступінь, до якої індивідууми можуть скористатися перевагами системи освіти з точки зору можливостей, доступу, ставлення та результатів. Справедливі освітні системи забезпечують, щоб результати освіти не залежали від соціально-економічного походження та інших факторів, які формують несприятливе освітнє середовище.

Ключові слова: європейський освітній простір, справедливість, показники, ЄС.

ФОРМУВАННЯ ЧИТАЦЬКОЇ ГРАМОТНОСТІ УЧНІВ: ОРІЄНТИРИ PISA

**Олена Локшина, д.пед.н., проф.,
член-кореспондент НАПН України**

Інститут педагогіки НАПН України
м. Київ, Україна

**Оксана Заболотна, д.пед.н., проф.,
Президент Української асоціації дослідників освіти**

Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини
м. Умань, Україна
Інститут педагогіки НАПН України
м. Київ, Україна

Метою PISA є оцінювання навичок і знань 15-річних учнів/студентів з ключових предметів: читання, математики та природничих наук. Окрім того, PISA вивчає фактори, які допомагають учням демонструвати успішні результати. Важливість дослідження PISA полягає у забезпеченні порівнюваності якості національних систем освіти, його результати слугують джерелом інформації для удосконалення освітньої політики та визначення напрямів реформ.

PISA-2018 стала сьомим раундом дослідження, у ньому взяло участь майже 90 країн та економік світу. У 2018 році основну увагу було зо-